

EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ÖNKORMÁNYZATOKKAL AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK KÉSZÍTÉSE SORÁN

Dr. Szaló Péter
Belügyminisztérium
szakmai főtanácsadó

53. Közgazdász Vándorgyűlés
Miskolc
2015. Szeptember 4.

Előzmények

- ▣ **A Lipcsei Charta**
  - Az integrált városfejlesztés szorgalmazása
- ▣ **A Toledói deklaráció**
  - Harc a városfejlesztés megjelenítéséért az EU 2020-ban és a kohéziós politikában
- ▣ **Budapesti Nyilatkozat az európai városok demográfiai és klímaváltozási kihívásairól**
  - A városfejlesztésért felelős főigazgatók által jóváhagyva a magyar EU elnökség alatt
Budapest, 2011. május 2.

Klíímaváltozás, energiahatékonyság városfejlesztési szempontból

The urban aspects of
demographic
change/migration
(High level conference)

A programozás kiinduló pontja:

Európa 2020 célok koncentrációja

Tematikus dimenzió:

Intelligens növekedés

*K+F és innováció
IKT
KKV*

Fenntartható növekedés

*Alacsony szén-dioxid
kibocsátású gazdaság
Erőforrás-hatékonyság
Környezetvédelem,
kockázat megelőzés
Fenntartható közlekedés*

Befogadó növekedés

*Foglalkoztatás
Társadalmi befogadás
Szegénység elleni
küzdelem
Oktatás*

Területi dimenzió: **Integrált stratégiák és beavatkozások**

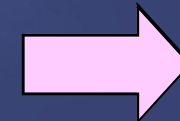
Módszer:

Városok és városi térségek

Leromlott városok, városrészek

Város-régiók, nagyvárosi térségek

Vidéki területek, stb.

**Járasszékhelyek és fővárosi kerületek
Integrált Településfejlesztési Stratégiái
(ITS) elkészítésének támogatása**

Miért éppen a járasszékhelyek?

- ▣ **Kiegyensúlyozott városhálózat megteremtésének igénye – OFTK**
  - Arányos területi elhelyezkedés
  - Térségi szervező szerep
- ▣ **A Kormányhatározat a tervezési irányelvekről**
- ▣ **Járasszékhelyek és fővárosi kerületek Integrált Településfejlesztési Stratégiái**

A hazai tervezés keretei

1181/2013. (IV.5.) KORMÁNY határozat a várostérségi integrált programok tervezési térségeinek lehatárolásával kapcsolatos irányelvekről

- ▣ kiemelt jelentőséget tulajdonít az integrált városfejlesztés kérdésének
- ▣ a területfejlesztési és településfejlesztési tervek összhangjának biztosítása és az ehhez szükséges térségi és helyi egyeztető és partnerségi mechanizmusok kialakítása,
- ▣ a térség kapcsolatrendszerének fejlesztése és együttműködésének erősítése érdekében az integrált várostérségi fejlesztések előtérbe helyezése,
- ▣ a fejlesztések hatékonysága érdekében a közös várostérségi tervezést, az együttműködést és a közös fejlesztéseket megfelelő támogatással szükséges ösztönözni,
- ▣ széleskörű partnerség biztosítása

a megyei szintű tervezési folyamat során

- ca) a megyei jogú városokkal való egyeztetésen túl a kis- és középvárosok fejlesztési igényeinek tekintetbe vétele,
- cb) a járási székhelyek megerősítése és a város-vidék kapcsolatrendszerének fejlesztése, a térség egészének javát szolgáló fejlesztések tervezése,
- cc) kiegyensúlyozott településhálózati struktúra létrehozása érdekében a települések közötti együtt tervezés,
- cd) a városok és települések közötti térségi együttműködések ösztönzése,
- ce) a fejlesztések – igény és szükség szerint – átnyúlhatnak a közigazgatási (járási és megyei) határokon.

Az ITS projekt célja

- ▣ 2007-2013 időszak IVS tapasztalatainak összegzése
- ▣ A stratégia felülvizsgálata
  - jelenlegi időszak tapasztalatai,
  - az előző IVS óta eltelt 5-7 év gazdasági- társadalmi változásai,
  - a kohéziós politika új szabályai,
  - a megváltozott hazai jogszabályi környezet alapján
- ▣ Egységes szemlélettel, egyenszilárdságú ITS-ek készíttetése
- ▣ Az ITS kidolgozása biztosítson stratégiai keretet a 2014-2020 közötti időszakban megvalósuló fejlesztésekhez

Az ITS jellege

- ▣ Regionális Operatív Programok technikai segítségnyújtási kerete finanszírozza
- ▣ A városok kész tervet kapnak, amely
  - Egységes szemléletű, a BM minőségbiztosításával;
  - A várossal folyamatosan egyeztetett;
  - Integrálja a települést érintő fő ágazati vagy tematikus stratégiák, koncepciók megállapításait és céljait;
  - Illeszkedik az EU 2014 utáni kohéziós politikájának céljaihoz és beavatkozási logikájához;
  - Vonzáskörzettel egyeztetett;
  - illeszkedik a megyei (fővárosi) fejlesztési elképzelésekhez;
  - Megalapozó vizsgálata felhasználható a településrendezési eszközök készítésekor;

A projekt keretében közreműködő járásszékhelyek és fővárosi kerületek és a készülő tervek

A projektben részt vesz:

- ▣ 152 járásszékhelyű városból 142, és
- ▣ 23 fővárosi kerületből 13.

A projekt keretében készül:

- ▣ 155 integrált településfejlesztési stratégia (ITS)
és
- ▣ 33 településfejlesztési koncepció (TK).

180 nap alatt elvégzendő feladatok

I. ütem: Indító jelentés elkészítése, megküldése BM-nak

Önkormányzati kapcsolatfelvétel

Munkaterv pontosítása, aktualizálás

Partnerségi terv készítése

II. ütem: Megalapozó vizsgálat elkészítése a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerint

Helyzetértékelés, szintézis

SWOT elemzés, SWOT műhelytalálkozók

III. ütem: Fejlesztési célok / településfejlesztési koncepció meghatározása, illetve elkészítése, véglegesítése

Jövőkép

Célok meghatározása, workshopok

Projektek meghatározása

Fejlesztési célok, koncepció véglegesítése

IV. ütem: ITS-es elkészítése és véglegesítése

Középtávú (stratégiai, tematikus, területi) célok

Beavatkozások

Anti-szegregációs program

Menedzsment és monitoring

ITS és településfejlesztési koncepció (TK) államigazgatási és partnerségi egyeztetése

Az észrevételek alapján ITS és TK tervezetek átdolgozása

Szakmai megfeleléségi vizsgálatra az ITS tervezet megküldése a BM-nek

IVS kontra ITS

A településfejlesztési dokumentum készítésére rendelkezésre álló idő

- ▣ Az IVS-ek 3 hónap alatt készültek el.
- ▣ Az ITS-ek 6 hónap alatt készültek el.

Rendelkezésre álló adat

- ▣ Csak 2001-es statisztikai adatok álltak rendelkezésre, valamint hiányoztak a települési adatok.
- ▣ 2011-es KSH adatok álltak rendelkezésre, a helyi adatokat pedig városi koordinátorok biztosították.

Jövőkép

- ▣ Egyes esetekben valós jövőkép nem került meghatározásra.
- ▣ A jövőkép meghatározásra került.

IVS kontra ITS

Célrendszer meghatározása

- ▣ Az átfogó és tematikus célok meghatározásra kerültek. A meghatározás gyakran nem a helyzetfeltáráson alapult, irreális volt és nem álltak össze egységes stratégiai célrendszerre. A célmeghatározásnál a pályázati kiírásokhoz igazodás volt a jellemző.
- ▣ Az átfogó és tematikus célok meghatározásra kerültek (a SWOT analízisre épülve).

SWOT analízis

- ▣ Sok esetben elnagyolt, nem a helyzetelemzéshez kapcsolódó megállapításokat tartalmazott, a SWOT és a célrendszer között sokszor hiányzott az érdemi összefüggés.
- ▣ A célok meghatározása a SWOT analízisre épült.

IVS kontra ITS

A dokumentum kidolgozottsága, szakmai megfelelősége

- ▣ Eltérő az IVS-ek kidolgozottsága, szakmai színvonala. A helyzetelemzést készítő települések IVS-ei magasabb színvonalat képviseltek. Az IVS a Városfejlesztési Kézikönyv alapján készült.
- ▣ Megközelítően azonos szakmai színvonalú munkák készültek. A ITS-ek készítését a 314/2012. (XI.8.) korm. rendelet, a Városfejlesztési kézikönyv és az ITS készítést támogató útmutató alapozta meg.

Vonzáskörzet figyelembevétele a dokumentum készítésénél

- ▣ Városi stratégia készült, amely nem vette figyelembe a vonzáskörzetet. Sok esetben a megalapozó vizsgálatból is hiányzik a funkcionális vonzáskörzet meghatározására irányuló elemzés.
- ▣ Ezen a téren nincs változás az ITS-ek vonatkozásában.

IVS kontra ITS

Akcióterületek kijelölése

- ▣ Az akcióterületi tervek nem alkottak koherens rendszert.
- ▣ Az akcióterületi tervek koherens, összefüggő rendszert alkotnak.

A magánbefektetők bevonása a tervezett fejlesztéseknél

- ▣ Az IVS-ek többségében a közszféra beruházásain alapultak, a magánszféra és a civilek bevonására elvétve került sor.
- ▣ Ezen a téren az ITS-ekben nincs előrelépés. Az ITS zömében önkormányzati fejlesztéseket tartalmaz.

IVS kontra ITS

Partnerségi tervezés

- ▣ Valódi partnerségi tervezés nem volt, az egyeztetés formális volt.
- ▣ A workshopok eredményesek voltak a partnerségi tervezésben.

Stratégia felülvizsgálata

- ▣ A felülvizsgálatra nem volt jogszabályi kötelezés.
- ▣ Az ITS-ben évenkénti felülvizsgálat került javaslatként megfogalmazásra a projektlista, az indikátorok és a projekt ütemezése tekintetében.

Indikátorok, monitoring

- ▣ Egyes esetekben a monitoring mutatók hiányoztak.
- ▣ A célok megvalósulásának nyomon követése érdekében indikátorok kerültek meghatározásra. Az ITS készítésénél nagyobb hangsúlyt kapott a monitoring.

Elvárások

A város ill. a kerület

- ▣ Játsszon döntő szerepet a stratégia kialakításában
- ▣ Legyen aktív, álljon a folyamat élére!
- ▣ Vonja be a helyi érdekcsoportokat
- ▣ Működjön együtt a megyei/ fővárosi önkormányzattal
- ▣ A kohéziós politika csak keret, nem cél,
- ▣ A cél a versenyképesség javítása
- ▣ A településfejlesztés a problémák megoldását kell, hogy szolgálja
- ▣ A módszertan nem önmagáért van, hanem segítő eszköz

A siker kulcsa az önkormányzat kezében van!

Köszönöm figyelmüket!